

UNA REFLEXIÓ I UNA PROPOSTA EN RELACIÓ A LA GRIP NOVA

16 setembre '09

Teresa Forcades i Vila, metgessa, doctora en salut pública

1. DADES CIENTÍFIQUES

- els dos primers casos coneguts de grip nova (virus A/H1N1 soca S-OIV) es van diagnosticar a Califòrnia (als EEUU) el dia 17 d'abril de 2009 ¹
- la grip nova no és nova perquè sigui del tipus A ni tampoc perquè sigui del subtipus H1N1: l'epidèmia de grip de 1918 va ser del tipus A/H1N1 i des de 1977 els virus A/H1N1 formen part de la temporada de grip de cada any ²; l'únic que és nou és la soca S-OIV ^{3 4}
- un 33% de les persones més grans de 60 anys semblen tenir immunitat pel virus de la grip nova ⁵
- des que va començar fins al 15 de setembre '09, han mort d'aquesta grip 137 persones a Europa i 3.559 persones a tot el món ⁶; cal tenir en compte que cada any moren a Europa entre 40.000 i 220.000 persones a causa de la grip ⁷
- tal com han manifestat públicament reconeguts professionals de la salut – entre ells el Dr. Bernard Debré (membre del comitè nacional d'ètica de França) i el Dr. Juan José Rodríguez Sendín (president de l'associació de col·legis de metges de l'Estat Espanyol) –, les dades obtingudes de la temporada de grip que ja han passat els països de l'hemisferi sud demostren que la taxa de mortalitat i de complicacions de la grip nova és inferior a la de la grip de cada any ⁸

¹ Zimmer SM, Burke, DS. Historical Perspective: Emergence of Influenza A (H1N1) viruses. *NEJM*, juliol 16, 2009. p. 279

² 'The reemergence was probably an accidental release from a laboratory source in the setting of waning population immunity to H1 and N1 antigens', Zimmer, Burke, op. cit., p. 282

³ Zimmer, Bunker, op. cit., p. 279

⁴ Doshi, Peter. Calibrated response to emerging infections. *BMJ* 2009;339:b3471

⁵ US Centers for Disease Control and Prevention. Serum cross-reactive antibody response to a novel influenza A (H1N1) virus after vaccination with seasonal influenza vaccine. *MMWR* 2009; 58: 521-4.

⁶ Dades oficials del centre europeu pel control i prevenció de les malalties (www.ecdc.europa.eu)

⁷ Dades oficials del centre europeu pel control i prevenció de les malalties (www.ecdc.europa.eu)

⁸ Cf. *Le Journal du Dimanche* (25 juliol '09): Debré: 'Cette grippe n'est pas dangereuse'; cf. *La Razón* (4 setembre '09): Rodríguez Sendín: Cordura frente el alarmismo en la prevención de la gripe A

2. IRREGULARITATS QUE CAL EXPLICAR

- a finals de gener de 2009, la filial austríaca de la farmacèutica nordamericana Baxter va distribuir a 16 laboratoris d'Àustria, Alemanya, la República Txeca i Eslovènia, 72 Kg de material per preparar milers de vacunes contra el virus de la grip estacional; les vacunes s'havien d'administrar a la població d'aquests països durant els mesos de febrer-març; abans que cap d'aquestes vacunes fossin administrades, un tècnic de laboratori de l'empresa BioTest de la República Txeca va decidir per compte propi provar les vacunes en fures, que són els animals que des de 1918 es fan servir per estudiar les vacunes de la grip; totes les fures vacunades van morir; es va investigar aleshores en què consistia exactament el material enviat per la casa Baxter i es va descobrir que contenia virus vius de la grip aviar (virus A/H5N1) combinats amb virus vius de la grip de cada any (virus A/H3N2); si aquesta contaminació no s'hagués descobert a temps, la pandèmia que sense base real estan anunciant les autoritats sanitàries globals (OMS) i nacionals ara seria una espantosa realitat; aquesta combinació de virus vius pot ser especialment letal perquè combina un virus que té un 60% de mortalitat però és poc contagiós (el virus de la grip aviar) amb un altre que té una mortalitat molt baixa però una gran capacitat de contagi (un virus dels de la grip de cada any) ⁹
- el 29 d'abril de 2009, quan feia només 12 dies que s'havien detectat els dos primers casos de la grip nova, la Dra. Margaret Chan, directora general de l'OMS, va declarar que el nivell d'alerta per perill de pandèmia es trobava a la fase 5 i va ordenar a tots els governs dels estats membres de l'OMS que activessin plans d'emergència i d'alerta sanitària màxima; un mes i mig més tard, l'11 de juny de 2009, la Dra. Chan va declarar que en el món ja teníem una pandèmia (fase 6) causada pel virus A/H1N1 S-OIV ¹⁰; ¿com ho va poder declarar si d'acord amb les dades científiques exposades més amunt la grip nova és en realitat més benigna que la grip de cada any i a més no és un virus nou i ja hi ha una part de la població que té immunitat?; ho va poder declarar perquè al mes de maig, l'OMS havia canviat la definició de què és una pandèmia: abans de maig del 2009 per declarar una pandèmia calia que morís a causa d'un agent infecciós una proporció significativa de la població; aquest requeriment – que és l'únic que dóna sentit a la noció clínica de pandèmia i a les mesures polítiques que se li associen – va ser eliminat de la definició al maig de 2009 ¹¹, després que el 26 d'abril els EEUU s'haguessin declarat en 'estat d'emergència sanitària nacional' quan en tot el país només hi havia hagut 20 persones infectades de la grip nova i cap d'elles no havia mort ¹²

⁹ Cf. Virus mix-up by lab could have resulted in pandemic. *The Times of India*, secció de ciència, 6 març 2009. Cf. tb. <http://domenys.net/content/view/520/1/>
<http://www.horizons-et-debats.ch/index.php?id=1739>

¹⁰ <http://www.who.int/mediacentre/news/statements/2009>

¹¹ Cohen E. When a pandemic isn't a pandemic. CNN, 4 de maig '09.
<http://edition.cnn.com/2009/HEALTH/05/04/swine.flu.pandemic/index.html>

¹² Doshi, Peter. Calibrated response to emerging infections. *BMJ* 2009;339:b3471

3. CONSEQÜÈNCIES POLÍTIQUES DE LA DECLARACIÓ DE 'PANDÈMIA'

- en el context d'una pandèmia és possible declarar la vacuna obligatòria per a determinats grups de persones o fins i tot per al conjunt dels ciutadans ¹³
- què li pot passar a una persona que decideix que no es vol vacunar? mentre no s'hagi decretat que la vacuna és obligatòria, no li pot passar res; ara bé, si s'arribés a decretar l'obligatorietat, aleshores l'estat té l'obligació de fer complir la llei imposant multa o presó (a l'estat de Massachussets la multa proposada per a aquest cas podria arribar als 1.000 dòlars per cada dia que passa sense que et vacunis ¹⁴)
- davant d'això, hi ha qui pot pensar: *si fan la vacuna obligatòria, doncs em vacuno i ja està, total, la vacuna és més o menys com la de cada any, tampoc no n'hi ha per tant*
- cal saber que hi ha tres novetats que fan que la vacuna de la grip nova sigui diferent de la de cada any: **la primera novetat** és que la majoria dels laboratoris estan dissenyant la vacuna de manera que amb una sola injecció no sigui suficient i en calguin dues; l'OMS recomana també que no es deixi d'administrar la vacuna per la grip estacional; qui segueixi aquestes recomanacions de l'OMS s'exposa a ser injectat tres vegades; això és una novetat que teòricament multiplica per tres els possibles efectes secundaris, però que en realitat ningú no sap quins efectes pot tenir perquè no s'ha fet mai; **la segona novetat** és que alguns dels laboratoris responsables han decidit afegir a la vacuna coadjuvants més potents que els utilitzats fins ara en la vacuna anual; els coadjuvants són substàncies que s'afegeixen a la vacuna per tal d'estimular el sistema immunitari; la vacuna de la grip nova que està fabricant el laboratori Glaxo-Smith-Kline, per exemple, conté un coadjuvant anomenat AS03 (una combinació d'esqualè i polisorbato) que multiplica per deu la resposta immunitària; el problema amb això és que ningú no pot assegurar que aquest estímul artificial del sistema immunitari no provoqui malalties autoimmunitàries greus al cap d'un temps (com ara la paràlisi ascendent de Guillain-Barré) ¹⁵; **i la tercera novetat** que distingeix la vacuna de la grip nova de la vacuna de cada any és que les companyies farmacèutiques que la fabriquen estan exigint als estats que signin acords que els confereixin impunitat en cas que les vacunes tinguin més efectes secundaris dels previstos (ex. està previst que la paràlisi de Guillain-Barré afecti unes 10 persones de cada milió que es vacunin); els EEUU ja ha signat un acord que allibera tant els polítics com les farmacèutiques de tota responsabilitat pels possibles efectes secundaris de la vacuna ¹⁶.

¹³ Falkiner, Keith. Get the rushed flu jab or be jailed. *Irish Star Sunday*, 13 setembre '09.

¹⁴ Senate Bill n. 2028: An act relative to pandemic and disaster preparation and response in the commonwealth. 4 agost '09. Cf. Moore, RT. Critics rage as state prepares for flu pandemic. 11 setembre '09. WBUR Boston.

¹⁵ Cf. Vaccination H1N1: méfiance des infirmières. www.syndicat-infirmier.com/Vaccination-H1N1-mefiance-des.html

¹⁶ Stobbe, Mark. Legal immunity set for swine flu vaccine makers. *Associated Press*, 17 juliol '09.

UNA REFLEXIÓ

Si l'enviament de material contaminat que va fer la casa Baxter al gener no hagués estat casualment descobert, s'hauria produït efectivament la pandèmia gravíssima amb el potencial de causar la mort de milions de persones que alguns estan anunciant. És inexplicable la manca de ressò polític i mediàtic del que va passar al febrer al laboratori txec. Encara és més inexplicable el grau d'irresponsabilitat demostrat per l'OMS, pels governs i per les agències de control i prevenció de malalties en declarar una pandèmia i promoure un nivell d'alerta sanitària màxima sense base real. És irresponsable i inexplicable fins a extrems inconcebibles la bilionària inversió d'euros obtinguts de l'erari públic destinats a fabricar milions i milions de dosis de vacuna contra una pandèmia inexistent, mentre no hi ha prou diners per ajudar els milions de persones (més de 5 milions solament als EEUU) que a causa de la crisi han perdut la feina i la casa.

Mentre no s'aclareixin aquests fets, el risc que es puguin distribuir vacunes contaminades aquest hivern i el risc que es puguin arribar a adoptar mesures legals coercitives per forçar la vacunació, són riscos reals que en cap cas no s'han d'infravalorar.

En cas que la grip segueixi tan benigna com fins ara, no té cap sentit exposar-se al risc d'una vacuna contaminada ni córrer el risc de patir una paràlisi de Guillain-Barré.

En cas que la grip s'agreugi de forma inesperada com ja fa mesos que anuncien sense tenir cap base científica un nombre sorprenent de persones amb alts càrrecs – entre ells la directora general de l'OMS –, i de cop comencin a morir a causa de la grip moltes més persones del que és habitual, encara tindrà menys sentit deixar-se pressionar per vacunar-se perquè una sorpresa així només podrà significar dues coses: 1. que el virus de la grip A que ara circula ha patit una mutació; 2. que està circulant un altre (o uns altres) virus. En ambdós casos la vacuna que s'està preparant ara no serviria de res i, tenint en compte el que va passar al febrer amb la casa Baxter, pot ser que fins i tot fos la via de transmissió de la malaltia.

UNA PROPOSTA

La meua proposta és clara:

- a més de mantenir la calma, prendre precaucions de sentit comú per evitar el contagi i no deixar-se vacunar, cosa que ja proposen moltes persones de seny al nostre país
- faig una crida a activar amb caràcter urgent els mecanismes legals i de participació ciutadana necessaris per assegurar de forma rotunda que no es podrà forçar ningú en el nostre país a ser vacunat en contra de la seva voluntat, i que els qui decideixin lliurement vacunar-se no seran privats del dret a demanar responsabilitats ni del dret a ser compensats econòmicament (ells o els seus familiars) en cas que la vacuna els causi una malaltia greu o la mort.